

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata miejscowa:
bez odnośnika:
Za rok 8 rs.
„ 6 miesięcy 4 „
„ 3 miesiące 2 „
„ 1 miesiąc 67 k.
Za odnośnienie dopłaca się
5 kop. miesięcznie.

Prenumerata zamiejscowa:
z odsyłką pocztą:
Na rok 10 rs.
„ 6 miesięcy 5 „
„ 3 miesiące 2 50 k.
„ 1 miesiąc 84 „

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich; — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa na Newskim Prospekcie w domu Olehinowej; — w Moskwie, w księgarni J. S. Solowiewa.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miejsca, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek. — Za ogłoszenie od 1-go wiersza do 12-stu, liczy się jak za całe dwanaście wierszy. — Oddzielne numera sprzedają się po 5 kopiejek.

ROK ÓSMY.

WYCHODZI CODZIENNIE, PRÓCZ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH

Kalendarz prawosławny.

We środę, 26 maja (7 czerwca), — św. Karpa ap., Alfeia.
We czwartek, 27 maja (8 czerwca), — św. Feraponta i Nila pr.
W piątek, 28 maja (9 czerwca), — św. Nikity i Ichnata Rost.

Słońce wsch. o godz. 3 min. 43; zach. o godz. 8 min. 14

Spostrzeżenia meteorologiczne

dostarczane przez obserwatorium warszawskie.
Dnia 24 Maja (5 Czerwca) 1871 r.

	Ciśnienie powietrza sprowadzone do 0°	Temper. powietrza w Celsjuszu	Wilgoć %	Kierunek wiatru
g. 7	745.8	+ 17.7	80	wschodni.
1	745.5	+ 25.4	63	poł.-wschodni.
9	743.7	+ 18.6	74	poł.-wschodni.

Kalendarz rzymsko-katolicki.

We środę, 26 maja (7 czerwca), — św. Roberta opata.
We czwartek, 27 maja (8 czerwca), — **Boże Ciało**, Medarda.
W piątek, 28 maja (9 czerwca), — św. Pryma i Felijana męcz.

Wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 9.

SPIS RZECZY.

Dział urzędowy. — Reforma sądowa w Królestwie Polskiem. — Dział wewnętrzny. — Wiadomości zagraniczne. — Dział miejscowy. — Korespondencja z Gdańska. — Przewodnik.

Obywatel Igowskiego powiatu w kurskiej gubernji, radca kolegjalny Grzegorz Michałowicz Czubarow, ofiarował na rzecz kurskiego gimnazjum kapitał 5,500 rub., zawierający się w dwóch ciągił dochodowych biletach N.Nr. 111,866 i 111,867, dla obrócenia procentu od 5,000 rubli na utrzymanie w pensjonacie przy wspomnianem gimnazjum jednego pensjonarza, nazwiska ofiarodawcy, z niezamożnej szlachty powiatu Igowskiego lub z innych stanów mieszkańców tegoż powiatu, jeżeli w liczbie kandydatów ze szlachty, nie znajdzie się taki, któryby miał prawo wstąpienia do gimnazjum, z zastrzeżeniem, żeby temu pensjonarzowi, przy wstąpieniu jego do uniwersytetu, po skończeniu kursu gimnazjalnego, zachowano było prawo pobierania procentów od wspomnianego kapitału aż do wyjścia z uniwersytetu. Ofiarodawca prosi, aby procenta od pozostałych 500 rub. pozostawione były nietykalnie dla obrócenia ich na opłatę za utrzymanie pensjonarza w razie podwyższenia takowej. Zarazem ofiarodawca wynurzył życzenie złożenia pomienionego kapitału na depozyt w kurskiem gimnazjum, z nadaniem mu prawa, po wylosowaniu biletu, włożenia kapitału w inne papiery procentowe przynoszące wyższy procent. Wskutku odeszły o tem ministra spraw wewnętrznych do ministra oświecenia publicznego, ten ostatni wniósł w tym przedmiocie najpododniejsze przedstawienie i Jego Cesarska Mość, 28-go kwietnia r. b., Najwyższej zezwolił raczył, tak na przyjęcie od obywatela Czubarowa, pomienionego kapitału dla obrócenia procentu od niego na utrzymanie jednego pensjonarza w kurskiem gimnazjum na wylosowanych w probie ofiarodawcy zasadach, z nadaniem mu nazwy „pensjonarza radcy kolegjalnego Czubarowa,” jak i na powierzenie ministrowi oświecenia publicznego prawa zatwierdzenia ustawy dla tego stypendjum. Przy tem Jego Cesarska Mość raczył Najwyższej rozkazać podziękować ofiarodawcy.

• Premjum za popularny życiorys Łomonosowa. — 1) Najjaśniejszy Pan, według uchwały komitetu ministrów, 9 lutego 1868 r. Najwyższej zezwolił raczył, na wyznaczenie z zebranych dla utworzenia kapitału Łomonosowskiego funduszów, półtora tysiąca rubli na premjum i wydanie na korzyść autora dostępnego dla ludu życiorysu Łomonosowa, z ocenieniem jego działalności jako literata, uczonego i obywatela. Premjum będzie się składało z wspomnianej sumy 1,500 rub. i z procentów które od niej się nagromadzą do czasu przysądzenia premjum. 2) Popularny życiorys Łomonosowa, powinien być wyłożony w konsekwentnym porządku, w prostym i jasnym stylu literackim. W tem wyłożeniu należy zwrócić szczególną uwagę, na te przedmioty, które szczególnie budzą współczucie i wdzięczność do pamięci Łomonosowa i wystawienie których będzie stanowiło nie tylko ciekawość ale i naukę czytelnika dla każdego rosyjanina: naprzód na usiłowania i środki, jakimi, przy wszystkich trudnościach swego położenia, stał się on jednym z znakomitszych pracowników w historii ruskiej literatury i ruskiej nauki; powtóre, na stale pożyteczną, niezmierną jego troskliwość o rozpowszechnienie oświaty pomiędzy szermi współrodakami, według rozmiaru i znaczenia jednakowej z oświatą cudzoziemców; po trzecie, na wielostronność jego prac, które nie ograniczały się na sferze literatury i nauki, albowiem przyjmował na siebie i inne prace z pragnieniem przyczynienia się do publicznego porządku, jak to okazuje się z różnych opinij przedstawionych przez niego Szuwałowowi, mianowicie zaś z opinij „o rozmożeniu i zachowaniu ludu rosyjskiego.” Wykazując, w o ile można najdostępniejszym dla ludu wykładzie zasługi Łomonosowa, jako literata, uczonego i obywatela, biograf w tym celu przytoczy całe jego utwory lub wyjątki z utworów, zamieszczając je w właściwych punktach konsekwentnego opowiadania, lecz nie zamieszczając ich w końcu książki w kształcie osobnego dodatku. 3) Przyjmowanie i rozbiór dostępnego dla ludu życiorysu Łomonosowa, również jak i przysądzenie za niego premjum, powierzono naukowemu komitetowi ministerstwa oświecenia publicznego, łącznie z osobną komisją, składającą się z byłych członków komitetu Łomonosowskiego: A. D. Galachowa, W. J. Łamańskiego, P. P. Siemionowa i A. J. Chodniewa, którym poruczone było ułożenie programu życiorysu. 4) Na współubieganie się o premjum przyjmują się dzieła oryginalne, w języku ruskim, tak drukowane, jak i w rękopiśmie. Te ostatnie powinny być napisane czytelnie, z podpisem nazwiska autora lub bez niego, ale z dewizą i dołączeniem zapieczętowanej koperty, zawierającej nazwisko autora. Tak jedne jak i drugie składają się do naukowego komitetu ministerstwa oświecenia publicznego. 5) W razie przysądzenia premjum za dzieło, w rękopiśmie, trzecia część tego premjum będzie wypłacona na koszt druku, a pozostała część po wydrukowaniu dzieła. 6) Premjum będzie wypłacone tylko samemu autorowi lub prawym jego spadkobiercom, lecz nie wydawcy. 7) Termin składania dzieł dla współubiegania się o premjum, wyznacza się do 1 marca 1875 roku. Sprawozdanie o przysądzeniu premjum będzie podane do wiadomości publicznej.

Pomimo niejednokrotnych urzędowych wezwań, dotąd jeszcze nie wszystkie psy, zaopatrzone są w kagańce, a wypadki wściskania się onych, połączone prawie zawsze z następstwami pokąsania ludzi — nie ustają, z tego powodu Ober-Policmajster uważa się w obowiązku przedzić, że dla zapewnienia osobistego bezpieczeństwa obywateli, znalazł się w konieczności wydać rozporządzenie, ażeby poczynając od 1 (13) czerwca r. b. wszystkie psy dostrzeżone jeszcze na ulicach i placach miasta, bez kagańców lub nie prowadzone na sznurkach, bezwarunkowo i bez różnicy niszczone były.

Reforma sądowa w Królestwie Polskiem *).

(Dalszy ciąg.)

Postępowanie sądowe kryminalne.

Obecne postępowanie sądowe kryminalne w Królestwie oparte jest: 1) na ordynacji kryminalnej austriackiej z 3 września 1803 r. i ordynacji kryminalnej pruskiej z 2 grudnia 1805 r.; pierwsza ma moc obowiązującą w gubernjach lubelskiej, radomskiej i warszawskiej po prawej stronie Wisły; druga w gubernjach augustowskiej, płockiej i warszawskiej po lewej stronie Wisły; 2) na dekretach księcia warszawskiego króla saskiego; i 3) na postanowieniach rządu wydanych po przyłączeniu kraju nadwiślańskiego do Rosji. Przepisy te mają następujące wady.

Według ordynacji pruskiej, śledztwo prowadzone było przez sędziego jednoosobowego lub członka niższego sądu. Następnie sprawa była roztrząsaną w sądzie kolegjalnym, nie przez tego członka, który prowadził śledztwo, ale przez innego; w sądzie zaś jednoosobowym, sprawa z konieczności była roztrząsana i decydowana przez tego samego sędziego, który prowadził śledztwo. Według ordynacji austriackiej, śledztwo prowadzone było przez osobnego urzędnika, znajdującego się przy sądzie, roztrząsana jednak było przez ten sam sąd, który wydał polecenie o prowadzeniu śledztwa. Według obydwóch ordynacji na sądzie leżał obowiązek obwinienia podsądnego i wyjaśnienia w ogóle wszystkich okoliczności sprawy. Przez dekret księcia warszawskiego z dnia 26 lipca 1810 r. i 19 lutego 1812 r. ustanowione zostały sądy kryminalne, wydziały policji poprawczej i sądy policji prostej. Wydziały policji poprawczej zajmują się wymierzaniem sprawiedliwości według określonych w prawie przestępstw, a zarazem prowadzeniem śledztwa w sprawach ważniejszych, które przechodzą do roztrząsnięcia i decyzji sądów kryminalnych. Sąd policji prostej powierzony jest podsądkom sądu pokoju i w części burmistrzom i prezydentom miast. W sprawach podlegających roztrząsaniu sądom kryminalnym i wydziałów policji poprawczej, podsądek obowiązany jest przedsięwziąć wszystko, co należy do wykrycia *corporis delicti*, do wysłedzenia lub aresztowania obwinionego. W 1864 r. sądowi gminnemu nadana została forma kolegjalna; ale po dawnemu przy prezydycy — wójcie gminy — pozostały obowiązki administracyjne i sądowe. Sąd gminny przystępuje do roztrząsania sprawy na mocy obwinienia, pochodzącego od wójta gminy. Tym sposobem w obowiązujących przepisach postępowania sądowego, sądowe funkcje sądu pomieszane są z władzą śledczą i obwiniającą.

Obwinionemu nadane są niedostateczne środki obrony. Chociaż według ordynacji pruskiej, obrońca lub pełnomocnik, wybrany przez obwinionego, miał prawo asystować od początku śledztwa przy badaniach obwinionego i świadków, chociaż obwiniony mógł się z nim naradzać i komunikować, za jego pośrednictwem, do prowadzonego śledztwa, obrona, jednakże taki obrońca dodawany był obwinionemu tylko w takim razie, jeżeli on *stanowczo tego żądał*, zatem prawo nie wymagało jako niezbędnego warunku sprawowania sprawiedliwości karzącej — równości i równowagi obwinienia i obrony. Tym sposobem w większej ilości spraw, wyrok wydawany był na podstawie faktów, zebranych i wybranych przez samego sędziego, jeżeli obwiniony, przez niewiadomość prawa, nie domagał się dla siebie obrońcy. Oprócz tego obrońca nie miał prawa naradzania się z obwinionym i odczytania mu obrony. Według ordynacji austriackiej, obwiniony niema osobnego obrońcy. Obowiązek obrony własny jest na sąd. Obwiniony nie mógł żądać nawet zakomunikowania otrzy-

many lub zebranych przy śledztwie wiadomości i dowodów. Następnie obrona podczas sądenia, otrzymała bardziej samoistne znaczenie. Według dekretu z 26 lipca 1810 r., nikt nie mógł być sądzony w sądzie kryminalnym bez obrońcy, który w sprawach roztrząsanych w sądzie kryminalnym mógł być wybrany tylko z liczby patronów. Sąd mógł upoważnić obwinionego do wybrania sobie obrońcy i z innych osób, ale w takim razie z urzędu wyznaczał obrońcę z liczby patronów. W ustawie przechodniej z 11 listopada 1847 roku określono: „obrony przynoszone będą z urzędu w sprawach o przestępstwa i przekroczenia zagrożone w kodeksie karami głównymi; we wszystkich innych przypadkach, obwinieni wtedy tylko bronionymi będą, gdy tego sami żądają.” Co do reszty nie zaszyły żadne zmiany, a dla tego postanowienia pruskie i austriackie pozostają w swej mocy dotychczas.

Według praw austriackich i pruskich sąd wydaje wyrok po sprawozdaniu przez jednego z członków. Sprawozdanie składało się z przedstawienia okoliczności sprawy według akt śledztwa, wyprowadzonego z *wewnątrz sądu*, w sądach zaś jednoosobowych, sędzia wydawał wyrok, w sprawie przez niego samego śledzonej. Na mocy dekretu z 26 lipca 1810 r., tylko w najwazniejszych sprawach, sprawozdanie przedstawiane było ustnie; we wszystkich innych sprawozdanie składało się na piśmie. Nowością było to, że sprawozdawca odczytywał przedstawienie sprawy przy drzwiach otwartych sali posiedzenia w obecności obwinionego. W 1842 r. przepisy te uległy zmianie; podsądni odpowiadający z aresztu, przyprowadzają się na posiedzenie X departamentu senatu tylko według uznania senatu, a podczas posiedzenia w sali mogą znajdować się oprócz podsądnich i obrońców będących przy sądzie, tylko ci, którym to będzie dozwolone przez przewodniczącego. Tym sposobem dwa warunki wszędzie uznawane za niezbędne rękojmię sprawiedliwości — jawność sądu i całkowita możność bronienia się przeciwko przedstawianym obwinieniom i poszlakom, bardzo słabo rozwinięte są, w prawach obowiązujących w Królestwie.

Według ustaw Cesarstwa sędziowie powinni określać winę lub niewinność podsądnego według *wewnętrznej przekonania*, opartego na rozważeniu łącznie wszystkich okoliczności sprawy. Teoria formalnych dowodów niema już miejsca. Przeciwnie, w ordynacjach pruskiej i austriackiej ściśle określone są warunki, kiedy różne dowody sądowe otrzymują moc prawną. Dowody te są następujące: 1) własne przyznanie podsądnego; 2) oświadczenie i opinia znawców; 3) zeznania świadków; 4) dokumenta na piśmie; 5) zbieg poszlak. W pruskiej ordynacji, aby zmusić podsądnego do przyznania się, używany był rodzaj tortur. Ordynacja powiada dosłownie: „Aby zaś zacięty złoczyńca, przez zuchwałę kłamstwa lub zmyslenia, lub zapamiętałe wypieranie się, bądź *zupelne milczenie*, nie usunął się od zasłużonej kary, inkwrent po należytych upomnieniach i ostrzeżeniach, ma donieść rzecz dokładnie sądowi, którego jest członkiem, lub przełożonemu kolegium prowincji, a to w miarę okoliczności, przyłączając lub nie akta, przytem zaś doniesienie z urzędu stan ciała obwinionego. Naówczas, kolegium jest umocowane, przez prosty dekret, od którego niema miejsca żaden rekurs, naznaczyć skarcenie takiego winowajcy. Skarcenie zależy będzie, w miarę stanu ciała, na oznaczenie dekretem liczbie plag lub różg” (§ 292, 293 i 296). Postanowienie to zostało zniesione dopiero w ostatnich czasach, mianowicie przez dobroczynny ukaz z 30 sierpnia 1864 roku. Co do reszty, przepisy ordynacji pruskiej i austriackiej pozostały dotychczas w swej mocy.

Według ordynacji pruskiej, jedne sprawy rozstrzygały się w jednej instancji sądowej, drugie przechodziły w drodze rewizyjnej z niższej do drugiej instancji, trzecie tą samą drogą decydowały się ostatecznie w trzeciej instancji, w wydziale kryminalnym ministerstwa sprawiedliwości. Droga rewizyjna wylała się przez przepisy o apelacjach, na zasadzie których śledztwo mogło być prowadzone powtórnie. Prawie taką samą drogą znajdujemy w ordynacji austriackiej. Przez dekret z 26 lipca 1810 roku zniesione zostało przechodzenie sprawy z niższej instancji do wyższej w drodze rewizyjnej; do wyższej instancji sprawy przechodziły albo

z apelacji, albo w skutku protestacji prokuratora przeciwko wyrokowi. Dla ważniejszych przestępstw była wprowadzona droga kasacyjna znoszenia wyroków i zamierzano było ustanowienie instytucji przysięgłych. Ostatni zamiar nie urzeczywistnił się, a tymczasem odpowiedni tej instytucji stopień władzy i znaczenia pozostał przy sądzie koronnym, i dopiero po 24 latach (w 1834 r.) dozwolone zostało znosić, oprócz kasacyjnych i apelacyjnych skargi na wyroki sądów kryminalnych. Ustanowienie X departamentu senatu sprawiło ogólną zmianę w liczbie instancji. Każda sprawa na skargę strony lub na protestację prokuratora może przejść przez dwie instancje apelacyjne, zatem roztrząsa się i rozstrzyga w trzech instancjach sądowych. Bywają i takie wypadki, że sprawa przechodzi do czwartej instancji, mianowicie kiedy w X departamencie nie zapadnie jednogłosny wyrok. Tylko dla najmniej ważnych spraw podlegających jurysdykcji sądu policji prostej, ustanowiona jest jedna instancja apelacyjna.

Wskazane przez nas wady obecnego postępowania sądowego kryminalnego, dają się sprowadzić do dwóch, zewnętrznej i wewnętrznej. Pierwsza zależy na tem, że prawodawstwo stanowi niezgodną mieszaninę praw wszystkich krajów i narodów, które panowały w kraju nadwiślańskim od końca zeszłego wieku: z początku pruskiego i austriackiego, potem francuzkiego, nakoniec ruskiego; pozbawione jest zgodności i konsekwentnego przeprowadzenia jednych i tych samych zasad. Jeszcze ważniejsza jest druga wada, zależąca na tem, że w prawach obowiązujących przemaga zasada śledcza. Wady inkwizycyjnej drogi wywołały w Cesarstwie konieczność przekształcenia sądownictwa, przyczem zasada śledcza w procedurze kryminalnej ustąpiła miejsce zasadzie obwiniającej, przyjętej obecnie przez wszystkie prawodawstwa Europy i jedynie odpowiedniej obecnemu poziomowi cywilizacji i prawnemu rozwojowi naszej ojczyzny. Nasza procedura kryminalna, wysoce jest ceniąca przez pierwszych prawodawców w gałęzi procedury w Niemczech i roziągniętej jej na kraj nadwiślański jednakowoż jest wymagane tak przez względy polityczne, jak i przez interesa miejscowe tutejszej ludności.

Ale przy układaniu projektów o zastosowaniu tu postępowania sądowego kryminalnego z 20 listopada 1864 r. uznane było za konieczne, zrobienie ważnych zbroczeń od ruskiej ustawy. Zbroczenia te stanowią: 1) wzmocnienie prokuratorskiego nadzoru przy prowadzeniu przygotowanego śledztwa i władzy prezesa sądu; 2) prowadzenie przez sądy okręgowe wszystkich spraw o przestępstwa bez udziału przysięgłych; i 3) osobna droga apelowania, stanowiąca nieuniknione następstwo nieprzyjęcia instytucji przysięgłych do systemu procedury kryminalnej. Przechodzimy do przedstawienia motywów tych zbroczeń.

Wiadomości krajowe.

• Do *Gaz. Warsz.* piszą z powiatu włodawskiego (gub. siedlecka), pod dnim 18 30) maja: Troszczyński tu bardzo o nasze zasiewy, a szczególnie o oziminy, które z przyczyny zima nie bardzo świetnie wyglądają; może Pan Bóg da jednak, że ciepła, które już przecież nastąpi, wpłyną korzystnie na zmianę. Tak opóźnionej wegetacji jednak ludzie najstarsi nie pamiętają. Żyto np. dalekie jeszcze od kłosowania. Bug wylał także niepospolicie i zagraża zalewem łak, a zatem i brakiem siana. Woda dopiero w tych dniach opadać zaczyna.

• *Kurier Lubelski* pisze: Zabawa fantowa odbyła się tu nas w niedzielę, dnia 16 (28) maja przy sprzyjającej pogodzie. Dochód dla ubogich, którego cyfry jeszcze niewiemy, musi być znaczny; dziesiątki wejściowców do osobów, nie małą złożyły kwotę. Biletów było sześć tysięcy. Chętnie z usług dla biednych nasze damy, zajmowały miejsca w łufecie i przy urnach z losami. Muzyka wojskowa uprzyjemniała przechadzkę, a kilka udatnych sztucznych ogni, zabawiło oko.

• Wkrótce ma wejść w wykonanie projekt przeprowadzenia drogi bitej z Pyzdr do Turku.

• W Kaliszu z inicjatywy i pod dyrekcją p. Krzyżanowskiego, b. nauczyciela w warszawskim Instytucie Muzycznym, ma zostać otwarta szkoła, która przysposabiać będzie uczniów i uczennice do instytutu. Dzielić się będzie na klasę fortepjanową, skrzypcową i śpiewu. Do udzielania lekcji powołani będą najzdolniejsi miejscowi nauczyciele.

*) Patrz *Dzienn. Warsz.* Nr. 77, 90.

O ciągłym rozwoju fabryki cukru w Józefowie świadczy między innymi nowa forma, w jakiej cukier tam wyrobiony pojawił się w handlu temi dniami. Są to małe kawałki formy prostokątne. Te kawałki stanowią wielką dogodność dla gospodyń, które będą uwolnione od rąbania cukru albo też od płacenia za rąbanie go w sklepach po 1 kop. od funta. (Gaz. Handl.)

Z innych gubernij.

Oświecenie publiczne.—Kijewianin donosi, że rada miejska kijowska, na posiedzeniu 15 kwietnia postanowiła w celu przyczynienia się do przekształcenia oddziału podolskiego gimnazjum żeńskiego Funduleja na gimnazjum żeńskie, oddać bezpłatnie do użytkowania tegoż gimnazjum dom jaki zajmowała była rada miejska, a dla rozbioru kwestji o dodatkowych środkach potrzebnych dla otwarcia w dzielnicy Padole gimnazjum żeńskiego i dla poczynienia w lokalu byłej rady potrzebnych przygotowań, wyznaczyć oddzielną komisję.—Taż gazeta donosi, że od 1 sierpnia tego roku otwarta będzie przy seminarjum nauczycielskiem w Kijowie bezpłatna szkoła dla dzieci obojczy płci, mających od 7 i 8 do 10 lat wieku.

Z rocznego sprawozdania towarzystwa dla szerzenia oświaty między żydami w Rosji, pokazuje się, że pieniężne obroty towarzystwa wynosiły w przychodzie 26,322 rs., a w rozchodzie 4,455 rs.; prócz tego poczynione były niektóre osobne wydatki, nazwane w sprawozdaniu „obrotowemi” w sumie 4,088 rs. W przeglądzie zesłorocznej czynności towarzystwa, na szczególną uwagę zasługuje oddział o wsparciach udzielonych uczącej się młodzieży żydowskiej, a następnie wsparcia dla autorów żydowskich i rozsyłanie pism periodycznych i książek rabinom, bibliotekom żydowskim, czytelniom i innym zakładom. W ciągu roku zesłanego komitet wyznaczył konkursowe premjum 500 rs., w celu wywołania zbadania kwestji: czy należy lub nie należy używać języka „starożytnego” żydowskiego, to jest dzieł naukowych w języku starożytnożydowskim, dla szerzenia oświaty pomiędzy żydami w Rosji?

Nauki i sztuki. W Gonou Urzęd. Cesarska komisja archeologiczna zamieszcza co następuje: „Dzięki spóldziałaniu władz miejscowych i niektórych osób prywatnych, Cesarska komisja archeologiczna otrzymała w ciągu roku zesłanego z rozmaitych miejsc Rosji do 50 przypadkowo odkrytych przedmiotów archeologicznych, w liczbie których zawiera się kilka ciekawych. Na szczególną uwagę między innymi zasługują rozmaite ozdoby żeńskie roboty starożytności, znalezione w jednym z niewielkich kurhanów kraju czarnomorskiego, na tak zwanej górze Basiryńskiej, o 15 wiorst na południe-wschód od Tamania. Osunięte się nasypu, zaszło w tym kurhanie, okazało w nim ułożony z płyt osnowy grób, w którym włościaninami znaleźli mnóstwo przesłanych złotych rzeczy, jako to: wieniec wawrzynowy, bransolety z rzeźbionymi główkami wężów po końcach, przesiłczony, na nieszczęście mocno uszkodzony, diadem w formie rozciętą pierścienia, przepięcionego buketami kwiatów i kończącego się główkami lwiami, parę kolczyków z podobnych granatów i emalii; naszyjnik, składający się z ozdoby w kształcie i szlifowanych bombek, pierścien z wielkim kamieniem, którego jedna strona wypukła przedstawia lwa leżącego, a na drugiej stronie płaskiej wyrzeźbione wyobrażenie boga-cyba. Razem z temi rzeczami znaleziono mnóstwo złotych paciorków i guzików, szpon zwierzęcy w złotej oprawie, brązową monetę pantikapejską, oraz kilka paciorków z kamieniami, chalcedonu, bursztynu, pstrej kompozycji i niebieskiej emalii. Po doniesieniu o tem Najjaśniejszemu Panu, Jego Cesarska Mość raczył udzielić wynagrodzenie 1,000 rs. Do późniejszego czasu, a mianowicie do pierwszych wieków naszej chronologii, odnoszą się dwa wykopaliska srebrnych monet rzymskich, odkryte w Królestwie Polskiem, jeden w gubernji płockiej, powiecie sierpeckim, wsi Grodkow, drugie w gubernji radomskiej, pow. opatowskim, wsi Pokrzywiance. W pierwszym z nich, podług wieści, zawierają do 6,000 monet, z których do komisji archeologicznej dostawiono 1,540 egzemplarzy, należących do panowań Trajana, Adrijana, Sabiny, Antonina Pijusa, Faustyny starszej, Marka Aureliusza, Faustyny młodszej, Lucjana Verusa, Lucylli, Kommoda, Krysypina, Pertinaksy, Albina i Septyma Sewera. W drugim wykopalisku znajdowało się 153 monet Wespazjana, Tytusa, Domicjana, Nery, Trajana, Adrijana, Antonina Pijusa i Marka Aureliusza. Znalazły te wykopaliska otrzymały za pierwsze 280 rs., za drugie 31 rs. W gubernji siedleckiej, w miejscowości Czaple Obrapałskie, powiecie sokolowskim, znaleziono skarb z 470 srebrnych wschodnich, tak zwanych monet kuficznych VIII i IX wieku po Nar. Chr. Z tych jedenastu monet oddano do gabinetu monet byłej szkoły głównej w Warszawie, trzy ustąpiono komisji archeologicznej, a pozostałe zwrócono obywatelom, na gminie której znaleziono skarb, gdyż pragnęła takowe zostawić przy sobie. Kilka takich samych monet kuficznych znaleziono w gubernji kowieńskiej, powiecie nowoleksandrowskim, w pobliżu miasta Wład (wszystkiego 2 monety ofiarowane w darze komisji przez księżkę tameczną święto-ilińskiej cerkwi Rosłakowa); w gubernji tulskiej, powiecie wieniewskim, wsi Borozdenok (10 monet, z których do komisji dostarczona jedna, nabyta przez nią za 50 k.), oraz w pobliżu Dniepru, przy budowie drogi orłowsko-witebskiej, między półstacjami smoleńską i olszańską. Razem z monetami (5 całami i 58 ułankami), znalezionymi w tym ostatnim naddnieprowskiem wykopalisku, przysłano także kilka srebrnych i szklanych paciorków, brązowoi srebrne wieszadła, oraz topór żelazny. Z gubernji wiackiej dostarczono bransoletę, oraz siedm rozciętą pierścien naszyjny z srebrnego kręconego drutu, znalezionych przez włościankę Worobjewę w powiecie głazowskiem, włości jurkiej, pomiędzy wsiami Łumpaczynskie i Łumpinckie. Wyroby tego rodzaju trafiają się często razem z monetami kuficznymi. Znalazczynie otrzymała za nie 77 rs. 33 kop. Włodzimierz gubernjalny komitet statystyczny nadesłał do obejrzenia komisji kilka brązowych i srebrnych wieszadeł i sprzączek, odkrytych w powiecie melenkowskim, w okolicach wsi Berdyszewa i odnoszących się do tegoż porządku czasu. Przedmioty te zwrócone zostały komitetowi statystycznemu, jako własność tamecznego muzeum. W gubernji astrachańskiej, powiecie arewskim, slobodzie Kapustina Jara, znaleziona była głowa brązowego posążka, z kolczykami w uszach i z przewiązka w deśen na głowie. Znalazcy wyplacono za nią 15 rub. Narzęczy do komisji archeologicznej nadesłano rozmaite wykopaliska ruskich, litewskich, polskich, szwedzkich, pruskich, czeskich i innych monet z XVI i XVII wieku, znalezione w gubernjach: moskiewskiej, nowogrodzkiej, kostromskiej, kowieńskiej, mińskiej, wołyńskiej, podolskiej, warszawskiej, kieleckiej, lubelskiej, petrowskiej, płockiej, radomskiej i siedleckiej. Za wszystkie te wykopaliska, znalazcy otrzymali odpowiednie wynagrodzenie, wynoszące nie mniej jak 1/3, oprócz wartości ich metalicznej. Wyruszając najgłębszą wdzięczność wszystkim biorącym udział w

zachowaniu i przedstawienu pomienionych przedmiotów starożytnych i monet, komisja archeologiczna poczyniła za obowiązek przy tem powtórzyć swe zawiadomienie następujące: Prawie we wszystkich naszych gubernjach corocznie, przy uprawie pól, budowie dróg i dokonywaniu innych robót ziemnych, przy osypywaniu się brzegów rzecznych, przy silnych ulewnych deszczach lub po zejściu rozlanych rzek, odkrywają się rozmaite starożytności, odnoszące się do historii czystszej i życia narodów, przemierzających niegdyś w granicach teraźniejszej Rosji. Nie bacząc na istnienie u nas przepisów o zachowywaniu znajdujących starożytności, wysłuszone w dodatku do art. 539 cz. 1. t. zb. praw cywilnych, że wszystkich takich odkryć, tylko nader małoznaczna część dochodzi do państwowych muzeów starożytności i staje się nabytkiem nauki; po większej zaś części przepadają zupełnie, lub pogłoski o nich zjawiają się późno po odkryciu, kiedy nie ma już możności, nietylko odszukania znalezionych rzeczy, ale i zebrania należytych wiadomości o tem, co znalezione; i o bliższych okolicznościach w jakich dokonane zostało odnalezienie. Tymczasem wszystkie takie odkrycia, jakkolwiek nie nie znaczącymi by się zdawały, mają pod względem naukowym nadzwyczajne ważne znaczenie i wymagają jak najrozsławniejszego przechowania i opisania. Dla tego Cesarska komisja archeologiczna najuprzejmiej prosi wszystkich, komu się zdarzy okoliczność odkryć samemu jakiegobądź szkatki starożytności (jako to: narzędzia kamienne, kościane, wyroby gliniane i metaliczne, napisy, monety i t. p.), lub dowiedzieć się o znalezieniu takich rzeczy przez innych, aby zawiadomili natychmiast komisję o uczynionych odkryciach i, jeśli nie przedstawia się jakieś szczególne trudności, przesłali jej i same rzeczy, lub przynajmniej dostarczyli szczegółowy i dokładny opis, a w razie możności i rysunki. Przytem komisja poczyniła za obowiązek zwrócić uwagę na punkta następujące: 1. Starożytności odkrytych przypadkowo znalazca nie jest obowiązany oddawać bezpłatnie, lecz jeśli zechce je sprzedać, to otrzymuje za nie odpowiednie wynagrodzenie pieniężne, a mianowicie nietylko cenę rzeczywistej wartości złota, srebra lub tego materiału z jakiego są wyrobione, lecz i oddzielną sumę dodatkową, odpowiednią stopniowi starożytności i rzadkości rzeczy znalezionych. 2. Starożytności, które znalazca zechce zostawić dla siebie, lub których nabycia komisja dla czegoobądź nie uzna za potrzebne, będą zwracane komu należy, z opłatą wszelkich wydatków z tego powodu. 3. Znalezione przedmioty mogą być dostarczone albo bezpośrednio do komisji archeologicznej, na imię jej prezesa, hrabiego Sergjusza Grygorjewicza Stroganowa, w St. Petersburgu; przy moście policyjnym, dom No 171), albo za pośrednictwem miejscowych komitetów statystycznych, z którymi, takowa, za zgodą miastowej rady i wyznaczonej komisji, pozostaje w stosunkach co do tego przedmiotu. Wreszcie, komisja archeologiczna ma honor prosić, tak władze miejscowe jak i osoby prywatne, o pomaganie jej o ile można do rozszerzenia wyżej wspomnianych wiadomości, a szczególnej między obywatelami wiejskimi, którym częściej jak innym zdarza się znajdować rozmaitego rodzaju starożytności (*).

Handel i przemysł.—Z gubernji astrachańskiej donoszą co następuje o handlu naszym z Persją i częścią Azji środkowej, jaki odbywał się wodą z Astrachania w dwóch ostatnich latach: W 1869 i 1870 r. obrót tego handlu, pod względem przywozu i wywozu, podług doniesień komory astrachańskiej, przedstawia następujące cyfry: W roku 1869 przywieziono towarów z Persji i Azji środkowej w ogóle za 1,470,000 rs., wywieziono tam za 386,000 rs.; przewyżka przywozu nad wywozem wynosiła 1,082,000 rs. W roku 1870 przywieziono za 973,676 rs., wywieziono za 874,066 rs., przewyżka przywozu 99,610 rs. Tym sposobem z powyższych danych pokazuje się, że przywóz towarów w roku 1870 zmniejszył się o 496,324 rs., a wywóz powiększył się o 488,566 rs. w stosunku do roku 1869. Taki obrót naszego handlu zagranicznego znacznie powiększony pod względem wywozu, może być przypisany w ogólności powiększenia środków ułatwiających wymianę towarów, między którymi co do Astrachania zajmują pierwsze miejsce nastale w miesiącu lipcu 1870 r. rozporządzenie rządu względem zniesienia cła i poboru kwarantannowego od towarów wywożonych z Astrachania, które tak pomyślnie wpłynęło na powiększenie handlu wywozowego z Persją i Azją środkową.

Ajuntura telegraficzna ruska donosi z Charkowa 18 maja, że bank ziemski gubernji: charkowskiej, kurskiej, woroneżskiej, ekaterynosławskiej i poltawskiej stanowczo został zatwierdzony. Składkowy i obiegowy kapitały wynoszą sumę 11,000,000 rs.

Gazeta Głos, donosząc o odbytem 14 i 18 maja rocznem posiedzeniu członków towarzystwa kredytowego miejskiego petersburskiego, nadmieniam, że towarzystwo występuje w obecnym czasie czynnie na rynku pieniężnym ruskim. W ciągu dziewięcioletniego istnienia swego, towarzystwo wybrało z rynku około 58 milionów rubli za wypuszczone obligi i wypłaciło temuz rynkowi przez losowania i za kupony 24,151,000 rs. Prócz tego, przy pomocy towarzystwa, zaspokojono długów w zastawach prywatnych przeszło 12 milionów, lombardowi 9,603,000 i zaległości radzie miejskiej 556,500. Cały obrót w ciągu dziewięcioletniego okresu wynosił w kase 15,828,411 rs., w oddziale obligów około 22 milionów. Kapitał rezerwowi powiększył się o 271,334 rs. 42 kop. i do 1 marca 1871 roku wynosił 1,431,872 rs. 16 kop. Większą jego część zamieniono na obligi towarzystwa, a część około 300,000 rs. zachowano na wypadek zasilenia fundusów umorzenia i procentowego w terminach marcowych i wrześniowych, kiedy żądania wypłaty kuponów i wylosowanych obligów są bardzo liczne, gdy tymczasem fundusze nie są w całości wniesione przez dłużników, którzy mają sobie zapewnione obszerne ulgi co do terminu opłaty.

Komunikacja.—Podajemy z gazety Głos główne wiadomości o kolei żelaznej wazkiej, łączącej przy stacji Czudowie m. Nowogrod z koleją żelazną miłokojewską, otwarcie której odbyło się 17 maja. Kolej ta pobudowana została kosztem pp. Wargunina i bankiera wiedeńskiego Wejtersheima, których jest własnością i zostaje pod bezpośrednim ich zarządem, do czasu wystawienia na sprzedaż akcji. Szerokość kolei, czyli rozległość między szynami tej drogi, wynosi 3 1/2 stop, t. j. o 1 1/2 stop mniej od przyjętej na naszych kolejach szerokości 5 stop. Stosownie do tego zbliżenia szyn rozmiary wagonów, lokomotyw i w ogólności całego taboru znacznie są mniejsze. Wagoni eokółwiek krótsze i węższe o tyle, że zamiast 4 miejsce w poprzek, urządzono tylko 3; jedno—z jednej strony wejścia do wagonu, a dwa—z drugiej strony.—Lokomotywa waży 15 ton, t. j. o połowę mniej od wagi zwykłych lokomotyw. Twardość budowy drogi posiadająca została przez komisję rewizyjną rządową. Wagoni pasażerskie, pięknością konstrukcji i dogodnością przewyższają wagony kolei miłokojewskiej. 2-a klasa kolei nowogrodzkiej przedstawia takie dogodności

dla pasażerów, jakich nie można znaleźć w wagonach odpowiedniej klasy na innych kolejach. 1-sza klasa i tak zwany oddział salonowy, obok wygod odznacza się zbytkownem wykończeniem. Również godnie i stosownie pięknie urządzone jest 3 cia klasa. Tabor drożny składa się z 6 lokomotyw, 23 pasażerskich, 10 bagażowych, 40 krytych towarowych wagonów i 94 platform. Długość całej drogi wynosi 68 1/2 wiorst. Kilka małych mostów pobudowane są z drzewa; a główny most na rzecze Kerestul jest żelazny. Ogólny koszt tej kolei ze wszelkimi jej przynależnościami wynosi 1,175,000 rub. co czyni około 19,000 rub. na wiorstę, wyjąwszy procenta od kapitału i wydatków na administrację. Pomimo oszczędzenia wydatków, osiągniętego głównie w skutku oddzielnego systemu budowy kolei wazkiej, taniosci budowy kolei nowogrodzkiej sprzyjały nie różne miejscowe okoliczności, jako to: nadzwyczajnie równa miejscowość, która wymagała małego splantowania w jednym tylko miejscu, oraz brak szerokich rzek. Taryfa frachtowa jest nader umiarkowana, a opłata od pasażerów nie wysoka. W 3-iej klasie płaci się 50 kop., w 2-iej—1 rub. 20 kop., a w 1-iej 1 rub. 60 kop. Konstruktorem tej drogi był inżynier S. Kierbedź.

Uroda i je.—Z powiatów tulskiego, nowosilskiego i odojewskiego donoszą, że wschody zbóż ozimych na wiosnę, okazały się dobrymi; siew jarych zbóż opóźnia się przez często przepadające silne deszcze. Trawy dotąd nie wszędzie są dobre. Według wiadomości otrzymanych z gubernji kurskiej, ciepła, dżdżysta jesień zeszłego roku, była całkiem sprzyjająca dla wschodów zbóż ozimych, które, dzięki głębokiemu śniegowi, zachowały się w ciągu zimy bez żadnego uszkodzenia, pomimo silnych mrozów. Na wiosnę, znów zaczęły się deszcze i zboże ozime dotychczas rośnie doskonale, tak że jest nadzieja na bardzo sprzyjający urodzaj żyta i pszenicy. Ze zboża jarego dotąd zasiany jest tylko owies, który z powodu zimna jeszcze nie wszedł. Braku zboża na zasiewy nie spotyka się. Ciepłe deszcze, — jak donosi dziennik Charkowsk. Gubern. Wiadom., — od końca kwietnia do 5 maja uszkodziły zasiewy, które w niektórych miejscach wymiękły. Za to na sianożycia deszcze miały najpomyślniejszy wpływ. W gubernji podolskiej wzrost zbóż i traw można uważać za dość zadawalniający, chociaż obfitość śniegów zeszłej zimy, spadłych na ziemię niedostatecznie zmarzłą, prawie wszędzie eokółwiek uszkodziło ozime wschody, szczególnie w powiatach winnickim, braclawskim, balckim i jampolskim okazały się miejsca wymokłe, które następnie zostały zasiane jarem zbożem. Wiosenne roboty polowe teraz były nieco opóźnione przez późną i zimną wiosnę. Tępienie siewu trwało prawie do pierwszych dni kwietnia, potem nastąpiły prawie codziennie deszcze, przeszkadzające robotom polowym. Siewy wszędzie rozpoczęły się w ostatnich dniach marca i obecnie prawie są ukończone, z wyjątkiem pól zasiewanych gryką. Robotników nie było braku i płaca dzienna wahała się dla piezszego od 30 do 40 kop., a dla robotnika z parą wołów lub koniem od 75 kop. do 1 rub. 20 kop. Zboża na siew było także dość, ponieważ stosunkowo dobry urodzaj zboża w zeszłym roku dostatecznie zabezpieczył w tym względzie gospodarzy wiejskich i liczba starań się o wypożyczenie zboża z magazynów zapasowych na obsianie pól, była bardzo nieznaczna. Co się tyczy wzrostu traw i wschodów jarych, to późny siew i zimna zeszłego kwietnia, nie pozwalają jeszcze określić stopnia urodzaju, nie mniej jednak przy obfitości wilgoci z powodu częstych deszczów, można spodziewać się, że z nastaniem cieplejszych dni wzrost będzie zadawalniający i urodzaj dostateczny, jeżeli będzie sprzyjała pogoda. W gubernji wołyńskiej zasiewy w jesieni 1869 r. w ogóle były dobre, ale w powiecie ostrogskim i niektórych miejscowościach powiatu dubieńskiego okazały się robaczki niszczące zasiewy. Na wiosnę pogoda sprzyjała gospodarstwu wiejskiemu; tylko w powiecie oruwickim zimne noce i susza w początku wiosny, opóźniły wzrost zbóż i traw. Pomyślnemu zbiorowi zboża i siano mocno szkodziły często zdarzające się ulewne deszcze, ale w ogóle urodzaj zbóż i traw był dobry. Wypadki gradobicia w ciągu lata 1870 r. były eokółwiek mniej znaczne niż w 1869 r., a mianowicie gradobicia miały miejsce tylko w powiatach kowelskim i rowieńskim i sprawiły szkody na 5,362 rub., kiedy w 1869 r. szkody z gradobicia w gubernji wynosiły 952,739 rub. W 1870 r. zebrano w gubernji: zboża ozimego 2,920,918 czwartw, jarego 3,183,494 czwartw, kartofli 1,184,187 czwartw i siano 5,567,570 pudów. Przy porównaniu ilości zboża i kartofli zebranych w 1870 r., z ilością, zebraną w 1869 r. w 3 powiatach okazuje się że w 1870 r. zebrano więcej: zboża ozimego—o 96,455 czwartw, jarego—o 198,354 czwartw, kartofli—o 40,011 czwartw. Po odjęciu od zebranego zboża i kartofli ilości koniecznej na miejscowe potrzeby—siew, żywność i gorzelnictwo, zbývająca jego ilość wynosi: ozimego—978,632 czwartw, jarego—1,410,223 czwartw, kartofli—374,702 czwartw.—Wschody zboża ozimego na 1871 r. w powiatach kowelskim i starokonstantynowskim nie są zadawalniające z powodu deszczów podczas siewu i zimnej jesieni; w powiecie dubieńskim—średnie; w rowieńskim—dobre; z reszty powiatów nie otrzymano jeszcze wiadomości. W okolicach Warszawy na kilka mil, wschody zboża przedstawiają w ogóle słabą nadzieję na urodzaj. Wyjątek w tym względzie stanowi Czerniaków, gdzie ozimka, wbrew wszelkim oczekiwaniom, weszła bardzo dobrze i daje nadzieję na dobry urodzaj. (Gon. Urzęd.)

Rozmaite wieści.—Z powodu podróży morskiej, zamierzonej przez Jego Cesarską Wysokość Wielkiego Księcia Aleksandra Aleksandrowicza, Birz. Wied. podają wiadomości, zakomunikowaną temu pismu przez jego korespondenta nowojorskiego, że w Nowym Yorku przystąpiono już do przygotowań na przyjęcie Wielkiego Księcia. Gazety tameczne zaprzętały się mocno temi odwiedzinami. Dla powitania Wielkiego Księcia, uorganizował się osobny komitet, złożony z 19 członków.

Rus. Wied. donoszą, że niedawno, bawiąca w Moskwie żona honorowego sędziego pokoju m. Smoleńska, pani A—ska, kupiła w magazynie rekawicznika Journala na Arbacie, rekawiczki, i za ledwie zdołała widać jedną z nich, pokazała się u niej na rękę krostka. Wezwał lekarza Wiszniakowa, który obejrzawszy rękę, oświadczył, że krostka ta jest oznaką czarnej krostki (zarazy syberyjskiej). Policja spisała w tym względzie protokół, który odesłano wraz z rekawiczką do właściwej władzy. Magazyn, w którym kupione były rekawiczki pomienione, został zrewidowany, lecz nie wiadomo, czy znaleziono w nim inne takie rekawiczki.

Do Rus. Wied. piszą z Dorogobuzia, w gubernji smoleńskiej, że w zeszłym tygodniu, niedaleko od wsi Jarcewa, na drodze żelaznej moskiewsko-smoleńskiej, wyrzeco z szyn siedm wagonów towarowych, które rozbiły się na drobne kawałki.

Od 1-go września wychodzić zacznie w Petersburgu, bez cenzury sprzedająca, nowa gazeta codzienna, Ruskiej Mir, pod redakcją W. W. Komarowa.

Sprawa sądowa.—Sudiebnym Wiestnik donosi, że 11-go maja, w sądzie okręgowym petersburskim, w pierwszym wydziale, roztrząsana była, przy spóldziałaniu asesorów przysięgłych, sprawa wdowy po sekretarzu

gubernjalnym, Dmitrjewowej, oskarżonej o oszustwo. Sprawa ta należy do liczby rzadkich spraw w naszej praktyce sądowej, jakkolwiek rodzaj oszustwa, o które oskarżono Dmitrjewową, jest u nas niestety bardzo rozpowszechniane. Jest to mianowicie czarodziejstwo, wroba. Dmitrjewowa trudniła się tem rzemiosłem, oskarżono zaś ją o to, że wzmówiwszy podstępnie w niejaka pannę Borodawkinową, że może, za pomocą wroby, spowodować życiowości dla niej mężczyzny, który się jej podobal, skłoniła ją do oddania sobie biletu 5 procentowego pożyczki prenjowej 1-iej emisji, jako wadium dla zapewnienia sobie wypłaty 40 rs., umówionych za wroba, którego to biletu nie zwróciła. Dmitrjewowa, nie przystając się do tego, iż trudniła się wroba i czarodziejstwem, oświadczyła, że otrzymała bilet jako pewność sumy, którą Borodawkinówna miała być dłużną za starania jej, jako swatki; że bilet ten oddała dla sprzedania go pewnemu adwokatowi, który nie zwrócił jej tegoż. Obrona oskarżonej, pomocnik adwokata przyzwołego, Niekludow, wykazał w swojej obronie, że do sądu nie należy wymierzanie kary za czarodziejstwo, że nie przyczyni się to do zapobieżenia zlema, lecz że przeciwnie, skazanie wroki przyczyni się do tego, że ci, którzy trzymają jej stronę, patrzeć będą na nią jako na meczenniczkę, która cierpi za prawdę. Za czasów palenia czarownic na stosie, wiara w ich siłę była większa niż w teraźniejszych czasach, w których spoglądają na nie z obojętnością i pogardą. Odpowiadając na uwagę pomocnika prokuratora, że za pomocą wroby, eksploatowani są ludzie prości i nieoświeceni, obrona wskazała na spirytyzm, rozpowszechniony pomiędzy wyższymi warstwami społeczeństwa, na Hume'a i innych podobnych mu szarlatanów, którzy uwiązują się pomiędzy ludźmi eokółwiek rozwiniętymi i wykształconymi. Prawo zasłania od takich oszustw, od których trudno lub nawet niemożliwym jest ostrzedz się samemu; lecz za pomocą wroby, czarodziejstwa, oszukać można takiego tylko człowieka, dla którego „prawo nie były pisane”, t. j. takiego, który jest bądź zbyt tępy, bądź też przekonany o skuteczności czarów, wroby, oruku, i t. p. Na taką chorobę, sciganie sądowe nie może być lekarstwem skutecznem. Jedynie doświadczenie i oświata zdolne są wykorzenić zle. Obrona przytoczyła wyrazy powiedziane przez Katarzynę Wielką, że czary nie są niczem innym, jak tylko głupota i nieświadomością. W końcu obrona upraszała, żeby Dmitrjewowa została uniewinniona co do oskarżenia o oszustwo.—Sąd dał asesorom przysięgłym do rozstrzygnięcia następujące pytanie: Czy oskarżona, wdowa po sekretarzu gubernjalnym, Dmitrjewowa, winna jest tego, że przez dany zapewnien fałszywych co do możliwości przywiezienia do skutku, za pomocą wroby, związku małżeńskiego pomiędzy panną Borodawkinówną a mężczyzną, który podobal się jej, otrzymała od tej ostatniej, z zamiarem wyciągnięcia dla siebie korzyści, 5-procentowy bilet pożyczki prenjowej 1-iej emisji, na pewność jakoby 40 rs., które żądała ona za wroba, poczem nie zwróciła ani biletu, ani sumy, którą takowy reprezentuje? Asesorowie przysięgli odpowiedzieli—tak jest, winna jest, lecz ze względu na okoliczności sprawy, zasługuje na pobłażanie. Na zasadzie takiego orzeczenia, sąd skazał Dmitrjewową na pozbawienie wszelkich szczególnych praw i przywilejów i na osadzenie w więzieniu na 6 tygodni. (Głos.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francja. Korespondent wersalski do Independance belge, pod d. 2 maja umieszcza co następuje: Wszyscy tu pytają się wzajem, kto będzie następcą p. Picard? czy p. Lefranc? czyli też p. Lambrecht? wczoraj mówiono że p. Lefranc, dziś mówią że p. Lambrecht. Według mego zdania, jeżeli p. Thiers, do godności ministra spraw wewnętrznych, godności najważniejszej ze wszystkich, wyniesie p. Lambrecht, uczyni to chyba tylko przez jakieś ustępstwo dla prawicy,—p. Lambrecht bowiem jest jednym z tych mężów, którzy za czasów cesarstwa, na wszelkich zgromadzeniach, nie okazywali się zbyt gorliwymi republikanami; jeżeli zaś p. Lefranc zostanie następcą po p. Picard, będzie to nominacja bez żadnego ważniejszego znaczenia. A pytanie jeszcze, czy lewica, która już tyle poświęciła ze swych przekonani, zechce spokojnie patrzeć, na wyniesienie p. Lambrecht do godności pierwszego ministra, i byłoby może nie słusznie ze strony p. Thiers'a, gdyby w celu zadowolenia kilku burliwych członków Zgromadzenia, obudził niechęć całego stronnictwa, które go dotąd wspierało z całą prawością charakteru i zupełnem poświęceniem się. Inna jeszcze kwestja wzburzyła by umysły, gdyby nie starano się drogą różnych ustępstw, oddalić niebezpieczeństwo grożące nową wojną domową. Ta kwestja jest sprawdzenie wyborów ksiągzt orleańskich; rozstrzygnięcie jej nastąpi w przyszły poniedziałek (wczoraj). Jasną jest rzecz, że prawo wygnania będzie odwołane. Podług wszelkich objaśnień jakie zdołałem zebrać, to i prawica i środkowa i lewa radykalna, zdają się zupełnie zgadzać na ów punkt, a zapewne i członkowie lewej republikańskiej, wiedzeni duchem zgody, zechcą podzielić opinie swoich kolegów, przez co wybory, nabrałyby pewnej wagi i znaczenia. Pytają tu jedni drugich, jakim sposobem zdołano stłumić w ciągu jednego dnia prawie, tyle oburzeń i gniewu przeciwko podnoszeniu tej kwestji, jakkolwiek znów nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wśród dyskusji znajdują się tacy mówcy, co zreszcie rozumieni słówkami zechcą podburzać umysły? Oto, przyczyną usmierzenia owego gniewu, jest złożone na ręce członków partji orleańskiej, jak również i na ręce p. Thiers'a, formalne przyrzeczenie ze strony ksiągzt, iż nie będą oni swoją obecnością zakładać żadnego ze stronnictw Zgromadzenia; przyrzeczenie, iż sami następnie zaraz usuną się z Izby, pod warunkiem jednak, iż wolno im będzie pozostawać na terytorjum francuzkiem. Słowem, ksiągsta zdają się wyrzekać wszelkich intrygi, wszelkich stronnictwa, a taka deklaracja z ich strony, dokładna i formalna, złożona w ręce dostojnych członków Zgromadzenia, usuną wszelkie obawy, jakie rząd mógł powziąć w przyjęciu członków upadłej dynastji do grona obywateli francuzkich. Jeżeli tedy zostaną przyjęci, jaką w obec takiego faktu będzie postawa p. Grevy, prezesa Zgromadzenia narodowego? Zapewne pamiętacie dyskusję jaka miała miejsce za cesarstwa, w przedmiocie odwołania prawa skazującego na wygnanie. Członkowie strony lewej byli wówczas najgorliwsiymi przeciwnikami tego prawa, i bronili sprawy ksiągzt wygnanych, a wtedy p. Grevy, rzucił przed oczy swych kolegów oświadczenie, iż „nie chce ani kompromitować się, ani stać się współwinnym.” Jeżeli Zgromadzenie prawie jednozgodnie uchyli prawo wygnania, jak tego żądał usilnie p. Prax-Paris, były deputowany krancowej prawej za cesarstwa, i członek Arkadyjczyków, który liczy na rychły powrót Bonapartego, w takim razie, jak sobie postąpi p. Grevy? Jak postąpią ze swej strony przyjaciele ksiągzt wygnanych—ci niezręczni przyjaciele, którym spieszniej objąć władzę niż samym ksiągztom? Czy oni, pytam, zawieszają swe kroki nieprzyjacielskie czy złożą bron? temu nie bardzo wierzyć można. Marszałek Mac-Mahon, przyszedł znów do p. Thiers'a aby go upewnić o swojej wielkiej

we z 80 1/2 na 81 1/2, również tyle zyskały weksle na Petersburg w obydwoch terminach...

KOESPONDENCJA Dziennika Warszawskiego.

Gdańsk, 3 czerwca. W początku tygodnia mieliśmy piękną i ciepłą pogodę, od środy jednakże po silnym deszczu bardzo się ochłodziła i odtąd pozostała pochmurna i zimna...

PRZEWODNIK WARSZAWSKI

Warszawa, dnia 25 Maja 6 Czerwca. WIDOWISKA. WIELKI TEATR.—Dzisiaj, we wtorek, opera w 4-ach aktach, Violeta...

po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny. — Wejście w dniu powszednim kop. 15; w niedzielę zaś i święta kop. 5.

Przyjechali do Warszawy: obywatele: hrabia Łubiński Henryk z Grodna, Daszkiewicz Frydion z Tielazek, Grot Antoni z Radomia, Rakowiecki Eugeniusz z Pułtuska...

W dniu 24 (5) bież. mies. i roku, chorych w 8-miu cywilnych szpitalach: przybyło 25, wyzdrowiało 59, umarło 6, pozostało 1609...

KURSA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

Table with columns: Wskazano, Platano, Berlin, Gdańsk, Hamburg, Londyn, Paryż, Wiedeń, Petersburg, Moskwa. Lists various market rates and exchange values.

KURSA TELEGRAFICZNE

Table with columns: Z BERLINA, Bilety Banku Rosyjskiego, Weksle na Warszawę, Petersburg, Londyn, Paryż, Hamburg, Wiedeń, Listy Zastawne, Obligacje Skarbowe, Akcje dróg Żelaznych, Obligacje Dr, Żyto w miejscu, Weksle na Londyn, Akcje Banku Kredytowego, Pożyczka Narodowa, Losy z roku 1850, Renta 3%, Renta Włoska, Akcje Kredyt Ruchomego, Papiery (Consols).

Ceny Targowe

Table with columns: RODZAJ PRODUKTÓW, Czwartek, Korzec od — do. Lists prices for various goods like wheat, rye, and oil.

OGŁOSZENIA RZĄDOWE

LICYTACJE. — TORGI. N. D. 3260. Okręgowa Dyrekcja Przemysłowa. Wobec przyjeździe Sędziącego Gubernatorskiego Przewodnika 14 (26) Maja s. g. w 1 części po południu, będący przedmiotem torgi...

КАЗЕННЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ

N. D. 3121. Проводник 11 Округа Путей Сообщения. Объявляет сие, что 7 (19) Июня 1871 года, в двенадцать часов по полудни, производимому в общем присутствии Проводника в присутствии наблюдателя...

Forma obwieszczenia.
Władzom obwieszczenia.
Władzom obwieszczenia.
Władzom obwieszczenia.

N. D. 3274. Naczelnik Powiatowy
Władzom obwieszczenia.

Na podstawie prezydenta Warszawskiej
Kamery Palaty 30 kwietnia s. r. 2823,
postawiono na wszystkie świadki,
którzy 31 maja (12 Ionia) s. r. w 3 godzinach
południa, przy obecności Urzędu,
przejdą do wyrażenia woli w sprawie
obwieszczenia, w którym chodzi o
zakupienie przez państwo nieruchomości
w Warszawie, w celu budowy
kwateronów dla wojska.

Na zasadzie rezykury Warszawskiej,
Licytacja, w dniu 30 kwietnia s. r. 2823,
podejże do publicznej wiadomości,
że w dniu 31 maja (12 Ionia) s. r.
o godzinie 3-iej po południu,
odbywać się będzie licytacja
w Zarządzie Powiatu Nieszawskiego
przez obwieszczenie,
w którym chodzi o
zakupienie nieruchomości
w Warszawie, w celu budowy
kwateronów dla wojska.

W Warszawie, dnia 18 maja 1871 r.
Naczelnik Powiatowy,
Władzom obwieszczenia.

Władzom obwieszczenia.

Ja niżej podpisany N. zamieszkały w N.
Powiecie N. (jednej z wsi) w gminie N.
składam niniejszą deklarację,
że w skutek ogłoszenia
Naczelnika Powiatu Nieszawskiego,
z dnia 31 maja 1871 r.
b. N. zamieszkałego
w Powiecie Nieszawskim,
pragnę zanieść
prośbę o przyznanie mi
własności nieruchomości
w Warszawie, w celu budowy
kwateronów dla wojska.

N. D. 3299. Sprawy z Urzędu
Władzom obwieszczenia.

Na podstawie prezydenta Warszawskiej
Kamery Palaty 30 kwietnia s. r. 2823,
postawiono na wszystkie świadki,
którzy 31 maja (12 Ionia) s. r.
o godzinie 3-iej po południu,
odbywać się będzie licytacja
w Zarządzie Powiatu Nieszawskiego
przez obwieszczenie,
w którym chodzi o
zakupienie nieruchomości
w Warszawie, w celu budowy
kwateronów dla wojska.

N. D. 3270. Komisarz Kasj Miejskiej
Władzom obwieszczenia.

Podaje do wiadomości publicznej,
że w sprawie
zakupienia nieruchomości
w Warszawie, w celu budowy
kwateronów dla wojska,
została ogłoszona licytacja,
która odbędzie się
w dniu 31 maja (12 Ionia) s. r.
o godzinie 3-iej po południu,
w Zarządzie Powiatu Nieszawskiego.

N. D. 3271. Kaszowski Sekwestrator
Władzom obwieszczenia.

Władzom obwieszczenia.
Władzom obwieszczenia.
Władzom obwieszczenia.

N. D. 3297. Pisarz Trybunału Cywilnego
Władzom obwieszczenia.

Stosownie do art. 682 K. P. S.
wiadomo czyni,
że w sprawie
zakupienia nieruchomości
w Warszawie, w celu budowy
kwateronów dla wojska,
została ogłoszona licytacja,
która odbędzie się
w dniu 31 maja (12 Ionia) s. r.
o godzinie 3-iej po południu,
w Zarządzie Powiatu Nieszawskiego.

mięszkanie prawne mający,
zajęte zostały na
przymusowe wywłaszczenie,
protokółem
Komorka Trybunału Kaliskiego
Franciszka Rowieckiego,
w dniu 29 sierpnia (10
Września) 1869 r. sporządzony:

DOBRA ZIEMSKIE

K. rydłów i folwark Kopydłówek,
w Gubernii Kaliszkiej,
Powiecie Wieluńskim,
położone z wszelkimi zabudowaniami,
kwaterkami,
propinacją rybołówstwową,
własnością,
czynszami,
inwentarzem,
i z tem wszystkiem,
co całość dóbr stanowi,
z wyłączeniem
gruntów i zabudowań
włoszczańskich
i tego wszystkiego,
co w moc Najwyższych
Ukazów
za ich własność przeszło,
z nadmienieniem,
że folwark Kopydłówek
w całości
został do folwarku Kopydłowa,
i materiały
nie znajdujące
się w folwarku Kopydłowie,
a należące
do gminy Narantnie,
parafii Racyna,
podległej
jurysdykcji Trybunału Cywilnego
w Kaliszu,
graniczą na wschód
z dobrami Dąbrowa,
na północ z dobrami
Kurów,
na zachód z
dobrami Brzoza i Biała,
na północ z
dobrami Zagłębka,
odległymi od
miast najbliższych
takie to:
od miasta powiatowego
Wielunia
wiorst 6,
od miasta gubernialnego
Kaliska
wiorst 66,
od miasta
Złoczewa wiorst 21,
od miasta
Wieruszowa wiorst 21,
od miasta
Praszk wiorst 14;
poza to w posiadaniu
Antonia i Józefa małż.
Sobolewskich,
jako to:
a) Władysław,
b) Bronisława,
c) Stanisława
i d) Emilii;
rodzeństwa Sobolewskich,
właścicieli
dóbr Kopydłowa,
tamże mieszkających.

Gruntów w tych dobrach
należących do klasy II
i III,
a ogólna rozległość
całych dóbr
sposobem
przybliżonym
wynosi
wiorst 20 m 30
3 pretów 150
miary nowopolskiej,
czyli
dziesiątyn 300
na miarę rosyjską,
a w szczególności:
grunta orne
dworskie
wiorst 16,
ogrodu
owocowego
i warzywnego
przy dworze
morg 4
pret 100;
pod zabudowaniami
dworskimi
i pod
czterema
morg 3
pret 150;
łąk
wiorst 3
pret 150;
pastwisk
morg 3;
drog i
wygrodzeń
morg 16
pretów 100;
wody
morg 1
pret 100.
Granicze tych dóbr
są jawne,
oznaczone
kopkami,
drogami
i szerokościami
miedziami,
w których
żaden
kontrowersji
nie zachodzi,
grunty
żadne
dóbr
i gruntów
włoszczańskich,
łąk
i pastwisk,
za rozgraniczeniem
drogą,
rowem
i miedzą.

W dobrach Kopydłowie
znajdują się
następujące
zabudowania
dworskie:
dwór o
2 komnatach
z cegły
murowanej,
szkudami
kami krytymi,
obejmujące
5 pokoi,
dwie sienie,
schowanki,
kuchnię,
pod dworem
w końcu
sklepa,
a w
ścianach
są dwa
pokoje.

Kuchnia o 1 komnie
przy dworze
zabudowana
z drzewa,
przystawka,
sienka
przy
kuchni,
kuźniczka,
kloak,
chlewik,
gołębik
na
słupie
w podwórzu,
wszystkie
to budynki
z drzewa
stawanie,
szkudami
kryte.
Dom
na
wschód
z drzewa,
słomą
kryty,
w tym
jedna
stacja
od
frontu
należy
do
dworu,
a reszta
jest
własnością
domu
drugiego
na
wschód,
w którym
również
jedna
stacja
od tyłu
należy
do
dworu.
Stodoła
o
jednym
klepskim
z cegły
palonej
murowaną,
słomą
kryta.
Browar
z
drzewa
budowany
bez
nakrycia,
zupelnie
zrzucony,
bez
użytku
stoi
i
bez
żadnych
napraw.
Sklep
w
ziemi
z
ceglą
paloną
i
drzewa
zabudowany,
słomą
kryty.
Studia
w
podwórzu,
przy
tej
władzy
z
żurawiem.

Wozownia
i dwa
schowanki,
szopa
z
drzewa,
słomą
kryta.
Sklep
do
mleka
z
drzewa
i
ceglą
słomą
kryty.
Stodoła
o
3
klepskich
z
ceglą
murowaną,
w
końcu
znajdują
się
spichlerz,
Lamas,
przy
nim
są
drzwi
żelazne
z
ceglą
murowaną,
gontami
i
słomą
kryty.
Szopa
mała
z
drzewa
i
słomą
kryty.
Druga
z
ceglą
murowaną
na
dwóch
klepskich,
w
tej
jest
młokarnia
kompletna
z
kieratem,
słomą
kryta.
Owczarnia,
wolarnia
i
obory
z
ceglą
murowaną,
chlewik
i
kloak
z
drzewa,
słomą
i
szkudami
kryte.
Studia
z
żurawiem
i
wiadrem;
dom
z
drzewa
z
wystawką
o
1
komnie
na
podmurowaniu
gontami
krytymi;
kuźniczka
murowana,
w
tych
jest
komin,
gontami
kryty;
kuchnia
z
drzewa
budowana,
gontami
kryta,
w
tej
wszelkie
porządki
są
własne
kuchni
Józefa
Zawadzkiego,
który
opłaca
czynsz
rocznie
po
rs. 10;
chlewy
z
drzewa
stawanie,
słomą
kryte;
dom
karczma
z
drzewa
budowana,
słomą
kryta,
o
dwóch
komnatach,
w
tej
szynkowni
trunki
dworskie
Józefa
Zawadzkiego,
który
opłaca
czynsz
rocznie
po
rs. 10;
obórka
i
stodoła
pod
jednym
dachem
z
drzewa
budowane,
słomą
kryte;
studnia
przy
stajni
z
żurawiem
bez
wiadra;
wiatrak
w
połu,
który
dzierżawi
Antoni
Wardziński
i
płać
rocznie
czynszu
po
rs. 70;
porządki
na
wiatraku,
2
kamienie
i
inne
przedmioty,
są
do
gruntu
przywiązane,
a
niektóre
są
własnością
młynarza;
ceglina
w
połu,
lęcz
żadnej
szopy
nie
ma,
przy
tej
jest
domek
w
którym
strzycharz
mieszka,
z
drzewa
budowany,
słomą
kryty;
stówek
w
połu
w
części
zarządnicy.
Za
dworem
jest
ogród
owocowy,
warzywny
i
szkółka
drzew
owocowych,
w
ogrodzie
inspekta,
4
kwadry
zaskłone,
ogrodzenia
około
zabudowań
i
ogrodu
są
z
żerdy
fupany.

Na folwarku Kopydłówek
jest szynk
trunków
dworskich,
lecz
praktykuje
się
w
domu
włoszczańskim
Kolanek
za
wynagrodzeniem
30%.
Podatki
skarbowe
i
składka
ogniowa
wynoszą
rocznie
rs. 527
kop. 80/2,
a
z
Kopydłowa
kanon
płaci
się
rocznie
po
rs. 184;
o
wysiewie,
lunych
szczegółach,
oraz
inwentarzu
gruntowym
i
stanie
zabudowań
pouca
akt
zajęcia,
jako
że
zbiór
objaśnień
i
warunków
sprzedaży,
które
mogą
być
przejrzane
w
biurze
Pisarsza
Trybunału
w
Kaliszu,
lub
u
Adama
Chodyńskiego,
Patrona
Trybunału
w
Kaliszu,
sprzedawcy
tego
pojęcia.

Protokół
zajęcia
dóbr
Kopydłowa
dorzeczony
został
w
kopiach
Pisarszowi
Sądu
Pokoju
w
Wieluniu
Witowskiemu,
Dąbkiemu,
Wójtowi
gminy
Narantnie
Pawłowi,
Pisarkowi,
oraz
Antoniewiczowi
Sobolewskiemu
i
ustanowionemu
dozercy,
wszystkim
w
dniu
13
(30)
Września
s. r.
Następnie
wznesiony
do
księgi
wzyczystej
dóbr
Kopydłowa
w
Kancelarii
Ziemskiej
w
Kaliszu
w
dniu
9
(21)
Czerwca
s. r.,
a
do
księgi
zarejestrowanej
w
biurze
Pisarsza
Trybunału
w
Kaliszu,
w
dniu
10
(27)
Czerwca
s. r.
zarejestrowany
został.

Sprzedawca
dóbr
Kopydłowa
odbywać
się
będzie
na
audyencji
Trybunału
Cywilnego
w
Kaliszu,
w
miejscu
zwykłych,
jego
posiedzeń
w
pałacu
Sądowym,
przy
ulicy
Józefowej,
położonym.

Pierwsze
ogłoszenie
warunków
licytacji
i
sprzedaży
na
audyencji
wspomnianego
Trybunału
Cywilnego
w
Kaliszu,
w
dniu
10
(22)
Listopada
s. r.
o
godzinie
10
z rana
oznaczony
został.
Za
dobrotę
ekstrahentką
sprzedaży
podaje
rs. 10,000
i
też
w
dniu
powyższym
oznaczony
za
sumę
ręczną
temczasowo
przynależną
został.

Z
mocy
wyroku
licytacyjnego
w
Trybunale
Cywilnym
w
Kaliszu
w
dniu
4
(16)
Maja
1871
r.
zapadłego,
termin
do
odczytania
stanowczego
dóbr
Kopydłowa
przynależną
w
dniu
25
Czerwca
(7
Lipca)
1871
r.
godzinie
10
z rana,
na
audyencji
Trybunału
Cywilnego
w
Kaliszu
oznaczony
został.
I
w
dniu
tym
licytacja
dóbr
zrezygnowanych
od
kwoty
rsr. 10,000
rozpocznie
się.

Kalisz
d. 4
(16)
Maja
1871
r.
Asesor
Kolejajny,
A. Bielski.

N. D. 3254. Pisarz Trybunału Cywilnego
Władzom obwieszczenia.

W zastawieniu się do art. 682 K. P. S.
podaje do wiadomości,
że w sprawie
zakupienia nieruchomości
w Warszawie, w celu budowy
kwateronów dla wojska,
została ogłoszona licytacja,
która odbędzie się
w dniu 31 maja (12 Ionia) s. r.
o godzinie 3-iej po południu,
w Zarządzie Powiatu Nieszawskiego.

DOBRA ZIEMSKIE

Głodo, składające się
z folwarków
Głodo i Huta,
oraz czterech
wsi
dawniej
zawieszonych,
Głodo i Huta
z rumunków
Głodo i Szewo,
położonych
w gminie
Czarne,
pod
względem
administracyjnym
w powiecie
Lipnowskim,
zaś
pod
względem
sądownym
w okręgu
Lipnowskim,
położone,
w odległości
najbliższych
miast
okręgowego
i powiatowego
Lipna
miej,
miasta
Dobrzęnia
nad Wisłą
miej 4,
dawniej
miasta
a
teraz
osady
Wespa
miej 2,
w posiadaniu
i zarządaniu
Matteusza
i Ludwiki
małżonków
Schwartz
zostające.

W dobrach tych,
a mianowicie
na
głównym
folwarku
Głodo
znajdują
się
następujące
zabudowania
dworskie:
1.
Dom
mieszkańczy
dworski,
z
drzewa
z
przystawkami
w
ścianach
z
nim
złączone,
z
facjatami
w
dachu
od
podwórza,
czyli
frontu
i
od
frontu
dworku,
i
pięciu
pokojach
i
garderobie,
z
których
w
jednym
pokoju
są
dwa
osłone
na
ogród
prowadzące,
w
każdym
z
przystawek
jest
po
dwie
izby,
stojące
puszkami;
pod
dworkiem
są
dwie
izby
murowane
do
których
wchodzi
z
przedpokoju,
pod
jedną
z
przystawek
jest
również
piwnica
murowana
z
szyją
także
murowaną;
do
wielozur
z
sieni
czyli
przedpokoju
prowadzą
kuchnię
drewnianą
na
górze
piętą.
W
domu
powyższym
mieszka
współzakończony
małżonkowie
Schwartz.
2.
Dom
czyli
oficyna
murowana
po
prawej
stronie
domu
wyżej
opisanego
znajdującej
się,
dachówka
pokryty
o
czterech
pokojach
i
kuchni,
zamieszkały
tę
mieszka
współzakończony
Płaskowski.
3.
Dom
czyli
oficyna
murowana,
po
lewej
stronie
dworu
będąca,
dachówka
karpiniowa
kryta,
o
czterech
izbach,
zamieszkały
przez
ogrodowego
i
gospodynię,
koko
stańcówki
dworskich.
4.
Chlewy
z
drzewa
o
jednym
przechodzie,
słomą
kryte.
5.
Kloak
z
drzewa,
dachówka
pokryty.
6.
W
podwórzu
pierwszym.
6.
Stajnia
i
wozownia
z
dwoma
komórkami
z
drzewa,
kłącem
pokryte,
w
których
jeden
rodz od
ogrodu
około
26
loki
z
ceglą
murowaną.
W
bliskości
tychże.
7.
Studia
drzewem
wygradzona
z
pompą.
8.
Gorzelnia
łącznie
z
browarem,
z
ceglą
murowaną,
dachówka
karpiniowa
kryta,
z
tych
których
przystawione
są
dwa
budynki,
jeden
na
skład
kartofli,
a
w
drugim
są
urządzone
dary
czyli
lasy
druciane
do
wyraszczenia
i
suszenia
słody.
W
górzelni
znajdują
się
maszyna
do
palenia
okazy,
to
jest
cylinder
do
pary,
dwa
kołki
i
try
talerze
z
wężami
miedzianymi
wmurowanymi
i
w
ogóle
ze
wszystkimi
do
tej
maszyny
potrzebnymi
urządzeniami;
a
nadmów
też
górzelni
jest
parkin
do
gotowania
kartofli
i
maszyna
żelazna
z
kołem
czyli
namiętem
do
mielenia
kartofli,
oprócz
tego
znajdą
się
także
drewniane
i
żelazne
obrotowe
do
zalewania
roboty.

Pod
górzelnią
i
browarem
są
sklepy
murowane,
a
w
tych
znajdują
się
okazy
wielkich
dóbr
zalewania
okazy
dwa.
Obok
górzelni
9.
Stajnia
balami
wygradzona
z
dwoma
pomnikami
i
jedną
kołbą.
Przy
górzelni.
10.
Dom,
czyli
oficyna
z
ceglą
murowaną,
dachówka
kryta
o
trzech
izbach,
pod
którymi
znajdują
się
dwa
sklepy.
Dom
ten
dawniej
był
przeznaczony
na
mieszkanie
górzelniaka,
obecnie
żas
w
takim
mieszka
Antoni
i
Anna
z
Borowickich
małżonkowie
Kuźniczka
w
procento
od
wypożyczony
sumy
rsr. 1,000
Płaskowskiem,
do
czego
mają
dane
ogrodni
morg
jeden
w
połu,
a
to
na
zasadzie
aktu
urzędowego
przed
Elżbietą
rozjemcą
w
Lipnie
w
dniu
19
Września
(1
Maja)
1866
r.
zdziałanego.
W
drugim
siedlisku
są
zabudowania
gminne.
11.
Szopa
dla
wołów
opasów,
murowana
z
ceglą
słomą
kryta.
12.
Szopa
druga
murowana
z
ceglą,
dachem
słomianym
pokryta,
w
której
urządzona
jest
maszyna
sieczkarnia
z
mameczem
do
obrotu
maszyny.
13.
Owczarnia
i
spichlerz
o
dwóch
komorach
w
jednym
ciągłym
budynku
z
ceglą
wmurowaną,
dachem
słomianym
kryta.
14.
Stodoła
o
trzech
klepskach
z
drzewa
słomą
kryta,
w
której
jest
urządzone
maszyna
młocarnia
żelazna
z
mameczem
do
obrotu
też.
15.
Stodoła
druga
także
z
drzewa
o
trzech
klepskach,
słomą
kryta
w
której
również
jest
maszyna
młocarnia
żelazna
z
mameczem.
W
środku
powyższych
zabudowań
jest.
16.
Studia
wygradzona
drzewem,
z
żurawiem
i
dragiem
do
ciągnięcia
wody.
Zabudowania
na
wschód,
do
dworu
należące
są,
a
mianowicie:
za
bramą
dworską
podwórza.
17.
Kuchnia
murowana
z
ceglą
z
kotłową
dachówką
pokryta.
18.
Dom
czyli
oficyna
dla
oficjalistów
dworskich,
murowany
z
ceglą,
dachówka
karpiniowa
kryta.
W
domu
tym
mieszka
człowiek
czyli
izb 4,
z
których
jedną
znajduje
Jan
Lagie
kował,
mający
grunty
stajki
dworkowe,
miesz
skorząny,
kowardo
i
szurabstak,
a
inne
narzędzia
należą
do
niego;
obora
na
zługo
od
dworu
rocznie
rs. 60,
ogrodni
morg 5,
płacy
w
połu
i
ordynary,
to
jest
złota
kory
5,
płacy
garny
8,
jeźmieńca;
i
grochu
półtora
kora,
owca
korze,
sol
garny
4,
oprócz
tego
poł
jen
i
kapusta
dwa
zagoni
grunty
i
dwie
krowy
na
obrzeże
dworki
znajdą
się
latem
ma
prawo
urządzać,
a
za
to
obowiązany
odrabiać
do
dworu
wielką
robotę
kowałską;
reszta
na
mieszka,
czyli
izb
jest
ogrodziona.
Przy
domu
powyższym
są.
19.
Chlewy
z
drzewa,
w
jednej
ceglą,
dachem
słomianym
pokryte,
a
reszta
bez
dachów.
Obok
tych
chlewów.
20.
Kloak
z
drzewa
deskami
pokryty.
21.
Dom
koczarski
zwany
o
osmii
izbach
z
drzewa
gontami
kryty,
w
którego
dwóch
izbach
mieszka
Jan
szlachecki
dworski,
a
w
czterech
izbach
Zochowski,
Dobrowolska
wdowa,
Srnł,
Zabicki
Andrzej,
jako
wzrostnicy,
i
w
nich
każdy
posiada
po
pół
morga
ogrodu
w
połu
i
mieszkanie,
a
za
to
obowiązany
są
odrabiać
do
dworu
po
dwa
dni
w
tydzień,
dwa
z
pozostałe
izby
są
niezamieszkałe.
Przy
trakcie
z
Lipna
do
Płocka
prowadzący
jest.
22.
Dom,
czyli
karczma
z
ceglą
murowaną,
dachówka
karpiniowa
kryta,
obejmująca
w
sobie
po
jednej
stronie
bramy
wjezdnej
izbę
jedną
na
wynysek
trunków
krajowych,
oraz
drugą
izbę
i
zachowanie
na
mieszkanie
dla
karczmarza,
w
której
to
karczmarze
mieszka
Tomasz
Karpiniński,
urzymujący
propinację,
z
jakiej
płaci
do
dworu
rocznie
dzwierżawy
rs. 180,
mając
dodane
do
propinacji
też
ogrodu
w
połu
morgów
2
i
łąki
poł
morga,
dzierżawa
z
tej
karczmy
zapłacona
do
dnia
23
Września
1871
r.
Po
drugiej
stronie
domu
tego
znajdują
się
izb
trzy,
z
których
w
jednej
mieszka
stolarz
Wilhelm
Tomazewski,
płacy
z
mieszkaniami
i
półmorgowy
ogrodu,
w
po-

Łąki
dworskie
w
pośrodku
gruntów
wyżej
opisanych
wraz
z
łąką
zwaną
Olszowa
będące
i
też
grunty
stykające
się,
obejmują
około
morg 80.
Łąki
po
nad
strugą
będące
w
miejscu
zwanym
Stopy
pod
Lipnów
w
rogu
granic
Karkowa
i
Wierzbicka
będące
i
z
tęmiż
granicami
stykające
się,
obejmują
około
morg 13.

Nieżytki
stanowią:
trakt
publiczny
przez
zajęcie
grunty
przechodzący,
droga
do
Huty,
do
Karkowa
i
nie
pomniejsza
drogi,
oraz
rowy,
które
obejmują
około
morg 10,
grunty
nieużytkowe
po
nad
strugą
w
miejscu
wzrostyżycy,
po
wycięciu
lesie,
odległymi
łąkami,
w
części
jednej
krzewiną
i
młodocianą
osinową
zarosłe,
stykające
się
z
strugą
i
grunty
folwarku
Głodo,
ciągnące
się
od
granic
Skempnego
do
osady
młynarskiej,
w
jakiej
to
przezniesione
jest
także
grunty
czyli
miejscę,
w
którym
dawniej
było
kopanie
torfu,
obejmują
około
morg 40.

Kanalik
w
ogrodzie
owocowym
obejmuje
około
pretów
50,
a
sadzawka
za
gorzelnią
około
pretów
60.

Las
osnowy
od
strony
granic
Karkowa
w
miejscu
zwanym
Szoniec
i
przy
grunty
folwarku
Głodo,
oraz
w
bliskości
osady
młynarskiej
położony,
obejmują
około
morg 10,
las
osnowy,
brzozy
i
osnowy
położony
przy
osnowej
łące,
obejmują
około
morg 6,
borosowy
w
części
budulcowy
i
w
części
młocianicy
do
dóbr
Głodo
należący,
położony
za
folwarkiem
Huta
i
przy
grunty
uwaszczonych
włoszczańskich
Głodo,
z
grunty
i
grunty
Huta
i
grunty
mieszka
stykające
się
obejmują
około
morg 95.

Ogólna
zatem
rozległość
folwarku
Głodo
po
wyłączeniu
gruntów
do
uwaszczonych
włoszczańskich
wynosi
około
morg 1303
pr. 100,
czyli
wiorst 43
morg 13,
pr. 100
miary
nowopolskiej.

Zabudowania
na
wschód
całkowicie
do
uwaszczonych
włoszczańskich
stanowią:
a)
chalupa
z
drzewa
budowana,
dachem
słomianym
krytych
15,
b)
stodoła
przy
tychże
chalupach,
także
z
drzewa
postawionych
słomą
krytych
7,
grunty
są
do
tychże
włoszczańskich
mianowicie
w
siedliskach
i
ogrodach
przy
zabudowaniach,
niemieńcy
grunty
oraz
w
stronie
pod
Lipnów
i
pod
Wierzbicki,
tudzież
łąki
po
nad
strugą,
obejmują
ogólnie
rozległości
morg 43,
pretów 164/2.

B.
Folwark
Huta
w
granicach
dóbr
Głodo
będący,
posiada
następujące
zabudowania
dworskie:
1.
Dom
mieszkańczy,
zwany
stary
dwór
z
drzewa
słomą
kryty
o
4
izbach,
w
którym
mieszka:
a)
Jakob
Wojenberger,
wzrostnik
mający
jedną
izbę,
ogrodu
w
połu
morg 1
i
płacy
z
tego
do
dworu
w
Głodo
rocznie
rs. 18,
b)
Ferdynand
Szlak,
również
wzrostnik,
płacy
z
jedną
izbą
i
morg 1
ogrodu
w
połu,
do
dworu
w
Głodo
rocznie
rs. 16,
c)
Fior
Zemoch
płacy
z
toż
samo
rs. 18
rocznie,
czwartą
izbą
stoją
puszkami.
2.
Dom
drugi
nowo
budowany,
jeszcze
nieukończony,
z
drzewa
dachówka
pokryty,
w
którego
połowie
są
2
izby,
a
druga
połowa
nieukończona,
niezamieszkała
przez
nikogo.
Zabudowania
gminne
stanowią.
3.
Stodoła
z
drzewa
w
słupie
murowane
z
ceglą
budowana
o
dwóch
klepskach
i
słomą
kryta.
4.
Stodoła
druga
o
trzech
klepskach
z
drzewa
pobudowana
dachem
słomianym
pokryta.
5.
Owczarnia,
stajnia
i
szopa
w
jednym
ciągłym
budynku
z
ceglą
wmurowaną,
dachem
słomianym
pokryte.
6.
Stajnia
balami
wygradzona
z
żurawiem
i
dragiem
do
ciągnięcia
wody.

Siedlisko
na
którym
dwa
domy,
stodoły,
szopa
i
owczarnia,
oraz
płace
pod
zabudowaniami
i
w
pośrodku
zabudowań
będące,
obejmują
około
morg 1,
pr. 150.

Ogród
przy
starym
dworze
i
przy
grunty
uwaszczonych
włoszczańskich
położony,
w
którym
znajdują
się
drzewek
owocowych
rodzających
to
jest
gruszek
i
jabłoni
szuk 33,
obejmują
rozległości
około
morg 1,
pr. 20.

Grunty
orne
folwarczne
po
wyłączeniu
z
nich
gruntów
do
uwaszczonych
włoszczańskich
są
Hnty
należące,
bez
zastawia
będące
położone
pod
lasem
do
dóbr
Głodo
należącym,
pod
granicą
wschodnią
Głodo
i
grunty
orncmi
folwarku
Głodo,
obejmują
przybliżone
rozległości
około
morg 300.

Łąki
do
folwarku
należące
i
w
pośrodku

grunty
ornych
folwarczych
będące,
obejmują
około
morg 35.

Ogólnie
wzrostłość
folwarku
Huta
wynosi
około
morg 337
pr. 170,
czyli
wiorst 11,
morg 7,
pr. 170
miary
nowopolskiej.

Zabudowania
na
folwarku
Huta
całkowicie
do
uwaszczonych
włoszczańskich
stanowią:
a)
chalupa
z
drzewa
dachem
słomianym
krytych
6,
b)
stodoła
także
z
drzewa
postawionych,
słomą
krytych,
każda
o
jednym
klepskim.
9.
Grunty
do
włoszczańskich
należące,
w
pośrodku
gruntów
ornych
folwarczych
z
kawałkami
grunty
kapuśniaki
zwanego,
położone
i
z
nimi
stykające
się,
wraz
z
siedliskami
i
ogrodami
przy
chalupach
będącymi,
obejmują
rozległości
morg 31,
pr. 284.
Włoszczańskie
ci
nadmów
miej
przynależne
w
granicach
folwarku
Głodo
po
nad
strugą
łąk
około
morg 9,
pr. 200,
tym
sposobem
ogólna
rozległość
gruntów,
łąk,
siedlisk
i
ogrodów
na
folwarku
Huta
do
uwaszczonych
włoszczańskich
wynosi
około
morg 41,
pretów 184.

Folwark
Huta
styka
się
z
grunty
uwaszczonych
włoszczańskich
rumunków
Głodo
na
południe,
a
na
północ
z
grunty
folwarku
Głodo.

C.
Od
strony
granic
rumunków
Czarne,
w
granicach
dóbr
Głodo,
gdzie
dawniej
istniały
rumunki
zwane
Szewo,
utworzony
został
nowo
wycyrywany
folwark
bez
nazwy,
na
którym
znajdują
się:
1.
Dom
z
drzewa
z
ścianami
czyli
f
chami
z
ceglą
paloną
w
pruski
mur
wystawiony,
dachem
słomianym
pokryty,
o
4
izbach;
2.
stodoła
o
dwóch
klepskach
z
drzewa
deskami
obita,
słomą
poszty;
3.
szopy
i
stajnia
w
jednym
ciągłym
zabudowaniu,
z
drzewa
słomą
pokryte.

Grunty
do
folwarku
tego
należące
są
w
jednym
kawałku
ziemi
i
obejmują
z
siedliskami
i
łąkami,
oraz
nieżytkami
około
morgów 90
czyli
wiorst 3
miary
nowopolskiej
i
stykają
się
na
wschód
z
granicą
wsi
Bałdowa,
na
południe
z
grunty
folwarku
Huta
i
granicą
dóbr
Czarne,
czyli
rumunkami
tychże
dóbr
Czarne.

Folwark